

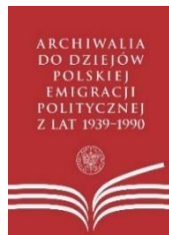
ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO

NASZE DZIEDZICTWO
HARCERSKIE ARCHIWA
(2014)

Opracowały hm. Teresa Szadkowska-Łakomy i hm. Jagoda Kaczorowska
na konferencję „Archiwalia do dziejów emigracji politycznej
z lat 1939-1990”, Warszawa grudzień 2014.

Zredagowany tekst jest zawarty w publikacji z konferencji.

1

Na wstępie należy zrobić uwagę na temat dat podanych w tytule konferencji „**Archiwalia do dziejów emigracji politycznej z lat 1939-1990**”. Ściśle mówiąc, emigracja **niepodległościowa** zakończyła swą działalność 8 grudnia 1991 r. na ostatnim posiedzeniu Rady Narodowej II RP, która rozwiązała się dopiero po pełnie demokratycznych wyborach do Sejmu i Senatu. Było to zgodne z deklaracją Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego zawartą w protokole Marszałka Senatu RP Andrzeja Stelmachowskiego. Protokół ten został sporządzony na Zamku Królewskim w Warszawie w dniu przekazania insygniów 22 grudnia 1990 r. Protokół zawarty w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Londyn, dnia 22 grudnia 1990 r. Nr 5. poz. 61):

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

London, dnia 22 grudnia 1990 r. Nr. 5

PROTOKÓŁ

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Wałęsa oraz Ryszard Kaczorowski, Prezydent Rzeczypospolitej rezydujący w Londynie, obecni na Zamku Królewskim w Warszawie na moje zaproszenie uznali, że :

- dążenia kilku pokoleń Polaków do zapewnienia Polsce niepodległego bytu zostały zrealizowane,

- budowa zrębów demokratycznego Państwa Polskiego powinna się odbywać wspólnym wysiłkiem wszystkich Polaków zamieszkałych zarówno w kraju, jak i za jego granicami.

W związku z tym Ryszard Kaczorowski, Prezydent rezydujący w Londynie, złożył na moje ręce następującą deklarację :

Uznając, że wybrany z woli Narodu w wyborach powszechnych Prezydent Lech Wałęsa jest najwyższym przedstawicielem Państwa Polskiego oświadczam, że :

- moja misja prezydencka została wypełniona oraz zakończona i przekazuję insygnia prezydenckie Prezydentowi Lechowi Wałęsie, jako symbole ciągłości II Rzeczypospolitej,
- wszystkie instytucje pozostające pod moim zwierzchnictwem uznają zwierzchnictwo Prezydenta Lecha Wałęsy,
- Rada Narodowa w Londynie ulegnie rozwiązaniu z chwilą ukonstytuowania się Sejmu i Senatu wybranych w powszechnych, wolnych wyborach,
- dotychczasowy Rząd Rzeczypospolitej na Uchodźstwie ulega przekształceniu w Komisję Likwidacyjną, która doprowadzi do zakończenia działalności wszystkich instytucji rządowych na obczyźnie,
- przekazywanie spraw i instytucji na obczyźnie władzom krajowym będzie odbywało się sukcesywnie, nie później niż do dnia 31 grudnia 1991 roku; wnioski Komisji Likwidacyjnej w tym zakresie, po konsultacji z Radą Narodową / do czasu jej rozwiązania/, będą przedstawiane do akceptacji Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej; do Komisji Likwidacyjnej zostaną zaproszeni również wyznaczeni przez Prezydenta Rzeczypospolitej Lecha Wałęsę przedstawiciele władz krajowych.

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

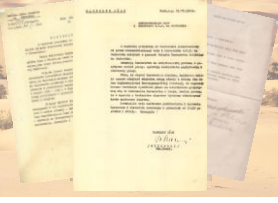
/-/ Andrzej Stelmachowski

Sporządzono na Zamku Królewskim w Warszawie, w dniu 22 grudnia 1990 roku.

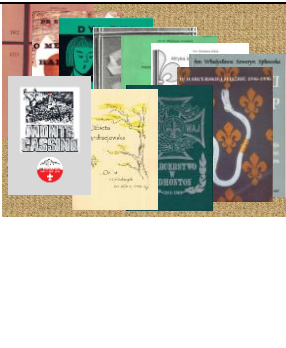

Stwierdzam zgodność z oryginałem

Szef Kancelarii Senatu

/-/ Wojciech Sawicki

		<p>Organizacja nasza powstała w 1910 r. na tle ruchów niepodległościowych i rozwija się nadal.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wychowuje ona metodami harcerskimi dzielnych, prawych i zdolnych do poświęceń ludzi żyjących zgodnie z Przrzeczeniem i Prawem Harcerskim. • Przygotowuje młodzież do świadomej, czynnej i ofiarnej służby dla Narodu Polskiego i Polski, opartej na jej umiłowaniu. • Wprowadza zasady ideologii harcerskiej do życia publicznego. • Nie jest związana z żadną partią polityczną. • Kultywuje wzajemną pomoc w pracy harcerskiej polskiej młodzieży mieszkającej na wszystkich kontynentach. <p>Członkowie brali udział w walkach o niepodległość Polski podczas I Wojny Światowej i w wojnie z Bolszewikami. Ruch rozwijał się w wolnej Polsce i poza jej granicami w okresie międzywojennym.</p> <p>Od samego początku ruch nasz wychowywał odpowiedzialnych obywateli Kraju, którzy często pełnili kierownicze role w życiu publicznym w wolnej Polsce jak i na emigracji m.in. ostatnich dwóch Prezydentów II Rzeczypospolitej, Kazimierza Sabbata i Ryszarda Kaczorowskiego, ostatniego Przewodniczącego Rady Narodowej II RP, Zygmunta Szadkowskiego, oraz wielu działaczy społecznych i liderów życia emigracyjnego w krajach, w których działamy np. obecny prezes Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii oraz obecny prezes Kongresu Polonii w Kanadzie.</p>
2		<p>W archiwach naszych są książki i dokumenty, nawet sprzed pierwszej wojny światowej!</p>
3		<p>Podczas II Wojny Światowej władze ZHP znalazły się poza granicami Kraju, gdzie kontynuowały wychowawczą pracę z młodzieżą polską, którą losy wojenne rzuciły początkowo na Środkowy Wschód, do Afryki i Indii.</p> <p>To jest zdjęcie ręcznie wyhaftowanej makaty, która pokazuje zasięg tej części naszej pracy poza Polską w latach 40-tych, która podlegała władzom ZHP na Wschodzie. Wśród tych krajów jest też Nowa Zelandia, gdzie znaleźli się harcerze i harcerki, którzy rozpoczęli swą działalność w Isfahanie.</p>
4		<p>Dla tych, którym dane było wydostać się z Nieludzkiej Ziemi, harcerstwo stało się rodziną, szkołą, domem.</p> <p>Wtedy kiedy jednostki się tworzyły na Wschodzie, w Wielkiej Brytanii też rozwijało się harcerstwo.</p>
5		<p>Posiadamy dokumenty, sprawozdania, protokoły, korespondencję z działalności od drugiej wojny światowej po dzień dzisiejszy.</p> <p>Są one poukładane w teczkach z sygnaturami. Skorowidze usprawniają wyszukiwanie poszczególnych dokumentów.</p> <p>Osoby, które tym się zajmowały robiły to po naradzie ze znawcami archiwistami, ale obecnie uważamy, że należy te czki przeorganizować, aby ułatwić wyszukiwanie informacji.</p>

6		<p>Oprócz dokumentów w archiwum są wydawnictwa. Te z okresu na Środkowym Wschodzie, Indiach i w Afryce były drukowane w bardzo trudnych warunkach i nawet składane przez osoby nie znające języka polskiego.</p>
7		<p>Wydawano pisma, w których zawarte były opisy wydarzeń - kroniki, zdjęcia, gawędy, artykuły historyczne, wiersze oraz sprawozdania z pracy, wiadomości urzędowe i co najważniejsze: wskazówki jak prowadzić zajęcia i wychowywać młodzież. Pracę tę prowadzili instruktorzy i instruktorki, których harcerstwo wychowało w niepodległej Polsce.</p>
8		<p>Widzimy tu kilka przykładów podręczników, które ZHP wydawało podczas wojny na Wschodzie, w Indiach, w Wielkiej Brytanii, w Stanach Zjednoczonych,...</p> <p>Podręczniki te dla prowadzących pracę harcerską są skromne, ale spełniają swój cel.</p> <p>W programach naszych zawsze był duży nacisk na</p> <ul style="list-style-type: none"> • przybliżanie tematyki historycznej • kultywowanie tradycji poprzez spotkania tematyczne, wystawy, wycieczki do miejsc ściśle związanych z historią Polski • przybliżanie i popularyzowanie ważnych dla Niepodległego Państwa Polskiego postaci historycznych, a także bohaterów związanych z harcerstwem. • umacnianie i podtrzymywanie więzi z Narodem Polskim, z którego młodzież pochodzi. • włączanie się do życia swojej polskiej wspólnoty oraz udział w obchodach okolicznościowych. <p>Po wojnie, w 1946 r., zwołano Naczelną Radę Harcerską w Enghien, Francja, z udziałem wszystkich terenów wraz z reprezentacją Szarych Szeregów.</p> <p>Postanowiono kontynuować pracę harcerską na emigracji ponieważ w Polsce działalność harcerstwa w oparciu o Prawo i Przyrzeczenie była tępiąca przez reżim komunistyczny. Praca nasza opierała się nadal na Statucie z 1936r. zachowując ciągłość prawną organizacji z dr. Michałem Grażyńskim na czele.</p> <p>Od tego czasu, bez przerwy, Władze Naczelne ZHP aktywnie pomagają w zakładaniu nowych jednostek powstających na całym świecie gdziekolwiek osiedlali się Polacy, którzy po wojnie nie mogli wrócić do wolnej Polski oraz w środowiskach polskich powstających w wyniku kolejnych fal emigrantów.</p>
9		<p>Bogatym źródłem informacji o organizacji są Biuletyny Informacyjne, komunikaty, wiadomości urzędowe.</p>

10		<p>Wychodziło i nadal wychodzi sporo pism harcerskich:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wydawane centralnie - w których drukowane są artykuły z wszystkich okręgów co zacieśnia nasze więzi. • kwartalniki • pisma w poszczególnych okręgach • jednodniówki <p>W latach 80 kontakty nawiązane w harcerstwie usprawniły zakładanie oddziałów Rady Narodowej II RP w Kanadzie, Stanach Zjednoczonych i w Niemczech Zachodnich..</p>
11		<p>Nasze programy wspierane są licznymi wydawnictwami informacyjnymi i wychowawczymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedruki książek, które są jeszcze używane w naszej pracy • nowe książki dostosowane do potrzeb organizacji na obczyźnie. • książki o historii naszego ruchu – i nie tylko... <p>Organizacja wypracowuje własne środki finansowe przy pomocy rodziców, lokalnych Kół Przyjaciół Harcerstwa oraz kombatanckich i innych emigracyjnych organizacji.</p>
12		<p>Internet i Witryna, która oprócz informacji o celach i strukturze organizacji zawiera m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wiadomości o wydarzeniach • materiały archiwalne • materiały potrzebne do stopni i sprawności
13		<p>Sprawność stulecia harcerstwa (zuchy też miały sprawność stulecia) była inspiracją powstania e-gazetki, która zawiera m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • materiały archiwalne • migawki historyczne • biogramy instruktorów i instruktorek • technikę • źródło pomysłów
14		<p>Poszczególne okręgi mają swoje strony internetowe i prowadzony jest też „Czuwaj blog”.</p> <p>Coraz częściej załatwiamy sprawy emailowo.</p> <p>Plusy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostęp do materiałów jest łatwy i szybki • komunikacja pomiędzy okręgami rozszanymi po całym świecie jest usprawniona, <p>Ale są też problemy używania nowej technologii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • trzeba mieć dostęp do komputera, a nie zawsze jest to możliwe • materiał może zginąć jednym kliknięciem • trzeba pilnować, aby drukowano kopie papierowe ważnych dokumentów.

Harcerstwo działało w wielu krajach - gdziekolwiek znaleźli się Polacy. Na mapie widzimy zasięg naszej organizacji w przeszłości i teraz.

Archiwa organizacji znajdują się

- w centrali w Londynie
- w Głównych Kwaterach w Londynie
- w każdym okręgu
- w prywatnych domach

Przeważnie są tam gdzie powstały.

Często dostajemy prośby o dostęp do archiwum w centrali od osób, które robią kwerendę do prac naukowych, książek historycznych lub biograficznych, kronik z okazji rocznic itp. Ostatnio jedno z Kół Przyjaciół Harcerstwa przygotowujące się do obchodów 50-lecia swego istnienia otrzymało z archiwum kopie dokumentów z okresu kiedy Koło powstało.

Stary papier niestety często się już kruszy. W planie mamy zakupienie skanera, ażeby zabezpieczyć nasze skarby.

Stwierdzić jednak trzeba, że zbiór materiałów archiwalnych na półkach i w szufladach byłby mało wartościowy gdybyśmy nadal nie prowadzili pracy wychowawczej. Jest ważne, aby przyszłe pokolenia doceniały co na tych półkach jest. Równocześnie to co mamy w archiwum jest dowodem, że wychowanie metodą harcerską zdaje egzamin w każdym pokoleniu.

Materiał z Archiwum ZHP oraz ze zbiorów rodzinnych opracowały hm. Teresa Szadkowska-Łakomy i hm. Jagoda Kaczorowska.
Londy - grudzień 2014

**Materiał z Archiwum ZHP oraz ze zbiorów rodzinnych opracowały
hm. Teresa Szadkowska-Łakomy i hm. Jagoda Kaczorowska.
Londyn - grudzień 2014**